

## NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Beiarn

Emne: Julevisen

Bygdelag:

Oppskr. av: Foug. Aasen

Gard: Straud

(adresse): Malsjord

G.nr. 45- Br.nr. 6

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

## SVAR

1. Førstegang julevisen opptrådte her, var for julevisen blev brukt som musikk på julekar, eller i baker og blod i almindelighet. Førstegang var på en ungdoms fest på skolehuset på Malsjord, i julevesen omkring 1895. Der opptrådte to stykker: man og kone som julevisen. De var maskert, derforuten hadde han rød kappete og hun hadde skaut, (podetaktle). Han bar sekken med julegaver (vesentlig godter) og hun var for utdelingen av gaver. Den som hadde hatt ideen med å kle seg ut som julevisse til festen, og var med som visse kone var: "Gina Gløppen", søster til Hans Gløppen fra Bergen, der var handelsmann på Malsjord. Han døde i 1890, men eiden fortsatte handelsforretningen. Tiden var det skjelden noen som opptrådte som julevisse for eller forrige verdenskrig. De blev det almindelig at man kledde seg ut som julevisse, og delte ut godter til alle barna som møtte opp på julefestene på skolehusene. I hjemmene er det ingen som kler seg ut som julevisse for å dele ut gaver. Der blir julegaver lagt under eller ved siden av
2. Som ovenfor nevnt, opptrer julevisen <sup>Julevisen</sup> bare på julefestene for skolebarn. Festene blir holdt på skolehusene hvor også mindreårige barn

har adgang. Her blir kun tildelt godter. På julefestene er det alltid servering av kaffe, suainesbrød og kaker til foreldrene og eldre søsken til barna, og kakao eller melk, kaker og suainesbrød til barna. Den som utfører nevnte som julenisse, får da traktering med kaffe og kaker og suainesbrød for sitt stier.

3. Den som skal være julenisse på barsfester, må være høy, av vekst, ha en liden munn ikke ville kunne hvede sig i en flott tildelt halvokse og under der krenger sig omkring hann, ler og har marro.

4. Utstyret for julenissen er i allmindelighet, i maske med hvitt skjegg, rød topplue eller i mangel av rød topplue, en skilue. Nikkens og en vanlig frakk med belte om midten, får gjøre gjenside.

5. De kjøper maskene, men det øvrige utstyr blir som det høves sig.

6. Det er lenge siden de gikk "julebukke og julegjett" her. De laget de sig masker selv, og de hadde ingen likhet med julenisse masker. De skulle merest ligne "trull". Derimot, å kle sig ut som trull kjerringer var de brente St. Hans-bål, (St. Hans någ "kaldes det) er ikke så lenge siden de gjorde. Derimot, å kle sig ut som Jul-Anders den 30. November, forekommer enda. Skikken, å kle sig ut som Jul-Anders, har forøvrig i det med jul å gjøre. Et gammelt dikt her fra Beian om "Julegjett sån" (sånen) er gjengitt i den i for utkomme: "Beian bakue kalds historie", av E. Vegusda-Triksen.

7. Julebukker delle ikke ut julegaver. De skulle førestille "trull" som var ute å gikk julestier.

8. Her har de ikke trodd på "nissen", men likevel har de tatt opp ideen med nissen i likhet med andre steder, der på julefestene innfinner sig å dele ut gaver til barna, og er blitt en slikkelse der høves julestier.

9. At julegaver kommer i huset på en merkelig måte, i likhet med hvad det er fortalt fra Keskstad, er her ingen fortellinger om.